

הקצבים מעיר קראקא עברו לארצות הברית מצב הכשרות בארצות הברית לפני מאה שנה ולמעלה

מאמרים בהמשכים

אור הזוהר 557 ★ אדר א' תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות נ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גרוכ"י הצריקים אומרים ללמוד זוהר הקדוש

רבי שלום יהודה גרוס
האדמו"ר מהאלמין
נשיא מפעל הזוהר העולמי

האם אינכם יודעים שגופות שהינן מפוטמות בנבילות וטריפות, אינן יכולות להיות יהודים עם מידות טובות? האם אינכם יודעים שנבילות וטריפות מטמטמים את הלב ומסממים את הדם היהודי, ואתם יושנים, אבל עד מתי?

האם אינכם יודעים שבכל יום שהינכם הולכים בבוקר למקוה לטוהר את עצמכם, לא יעזרו לכם אפילו כל מימות שבעולם, כי הינכם טובלים ולא רק ששרץ בידכם, אלא שרץ בתוככם, וכשהינכם מתפללים ערב ובוקר, או כשהנכם לומדים שיעור, האם אינכם יודעים שהבל היוצא מפיכם הוא הבל של חטא, כי הוא מפוטם בנבילות וטריפות, ואתם יושנים - אבל עד מתי?

וכשאתם רוחצים את ידיכם על מנת לאכול לחמניה, או כשהנכם עושים קידוש ועל השולחן מונחות החלות, בשר ודגים וכל מטמעים והינכם אומרים בכל פרוסה "לכבוד שבת", הרי שהינכם בוצע ברך ד' והינכם יושנים, אבל עד מתי?

ובודאי הינכם יודעים, שרק במעשר של הכסף, שאתם היהודים האורטודוקסים מבזבזים על תצוגות ולוקסוס, יכלו בכסף הזה לשמור על כבוד הרבנים ולבנות את חומת ישראל הפרוצה, והינכם יושנים, אבל עד מתי?

רבתי! תעשו לעצמכם קצת חשבון הנפש וראו עד להיכן חרגתם, זכרו, שההורים שלנו הקריבו עצמם על קידוש השם, הם הרשו שישפרו ויצלו אותם, והעיקר לשמור על תורתנו הקדושה, מאחר ומכם אין תובעים קרבות, רק בקומץ אתם יכולים להציל את הסיטיאוציה, והינכם יושנים, אבל עד מתי?

יהודים! האם אינכם פוחדים יותר מיום הדין הגדול והנורא, היכן שלא תוכלו יותר לתרץ תירוצים והתחמקויות ומשיכות בכתף? ואני שואל אתכם, עד מתי? ואני אומר, עורו ישנים משנתכם! בשורות אלה שופך הכותב את לבו, היכן שהוא מוכיח לצבור לאיזה דיוטה הגיעו במצב הכשרות.

לרשימתו של הר"ר פייבל מנדלוביץ ז"ל היתה תהודה רבה, והדברים החלו להתגלגל ולהיזר רבנים שזועזעו כשקראו את הדברים.

מעניין לציין, שעל רשימה זו הוסיפה מערכת ה"דאס אידישע ליכט" (שהופיעה לפני שישים שנה, ולא זו המופיעה בשנים האחרונות ושםסביבה התעוררה פרשת הדפסת חומר שכתבו כופרים ואפיקורסים. המערכת) רשימה משלה בבחינת "אלה מוסיפים על הראשונים" וכתבה כדלהלן:

אני מאשים את הרבנים שבגלל ההזנחה שלהם כמעט נשכח כליל הדין של חֶלֶב וגבינות עכו"ם. אני יודע, שעל כך ישנם הרבה התיירים, אבל רק שם היכן דלא אפשר, אבל כאן שניתן לעשות בקצת מאמץ יכלו להנהיג סדר ו"מהיות טוב אל תקרא רע".

במיוחד כדאי לציין, שגורם רשמי ציין בתזכיר מיוחד שפרסם שמולקים גם חלב מבהמות טמאות, מסוסים, וכדומה. כך שהחשש של חז"ל של "ודבר (אל-קינו) יקום לעולם" אינו יכול ליפול פה או שם.

מאותם המילים ניתן לראות איך וכיצד אותו הכותב שופך את דם לבו, כואב לו על מצב הכשרות איך שהוא לקוי, ב"אני מאשים" הגדול שלו היכן שהוא מאשים את הרבנים הוא מנסה ברשימתו ללמד זכות עליהם ומאשים את הקהל היכן שניתן לראות בהמשך של הכתיבה, כפי שנצטט להלן:

"אגב ניתן לכנות את הרבנים המקומיים בכלל של "עניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו", ואז אותם אלה בלי יוצא מן הכלל אין להם פרנסה מן הרבנות והינם חייבים לחפש זאת מהכשרים או ממלאכות בזויות ושפלות אחרות, כך שהם יותר טרודים בפרנסות מאשר סנדלרים ותפרנים, ולכן אין להם זמן וכח להסתכל על כל עניני היהדות, וכאן נופל כל האשמה על הבעלי בתים האורטודוקסים.

אני מאשים את האורטודוקסיה שהיא יושנת שינת חוני המעגל ואינה רואה דבר ממה שנעשה מסביב, היכן שהחומות החזקים ביותר שלנו נופלים ומתמוטטים על ידי שונאינו, דבר קדשינו נרמס ברגליו, הירושה שירשנו זה שלשת אלפים שנה כמעט ואין לה עוד זכר, והאורטודוקסיה יושנת, אבל עד מתי?

האם אינכם יודעים שמכל חומת היהדות, ששמרה אותנו עד כה כמעט ולא נשאר זכר פרט לכשרות, שבת וימים טובים כמעט ואינם נשמרים, אפילו בבתים האורטודוקסים, ועתה נהרס גם חומת הכשרות ואתם יושנים, אבל עד מתי?"

בשורות מעטות אלו ניתן לראות באיזה מצב רעוע היתה באותו זמן נראתה יהדות ארצות הברית, ובכלל מצב שהאורטודוקסיה - בהמשך של אותה כתבה איך שהאורטודוקסיה החלה להשתקם, כאשר החלו להקים ישיבות, תלמודי תורה, כפי שנצטט להלן:

"ואף אם התחלתם לבנות בשנים האחרונות ישיבות ותלמודי תורה בכדי לחנך את ילדיכם וכן להחזיר בהם מדות טובות, אז

ובמכתבו הוא כותב כדלהלן:

ב"ה, יום ה' לחודש ה' תרומה תרפ"ג.

כבוד העורך "דאס אידישע ליכט" שלום!

ראיתי הגליון האחרון של עיתונכם וקראתי את הרשימה "עד מתי", אני חש כי זו חובתי לאחל לעיתון החדש אריכות ימים ושנים, לך בכחך זה והושעת לעם ישראל פה בארצות הברית. כיהודה ועוד לקרא אני רוצה לספר כאן עובדה מה שאני חשתי וראיתי בעיני, וככל שאני נזכר בזה תסמננה שערות בשרי - וכדלהלן:

בתקופה מסויימת גרתי ברחוב סטענטאן פינת קאפאלק, באותו איזור נמצא חנות לממכר בשר כשר, ובאחת השבתות ראיתי איך התאספו הרבה קצבים (מאותו איזור) כשבפיהם סיגריות, בכדי לבחור בשר לחנויות שלהם, שם יש לאותם הקצבים מודעות מהרבנים שהחנות שלהם כשר למהדרין מן המהדרין, ואני שואל אותכם עד מתי, ואם תצליחו לעשות משהו בענין להסיר המכשלה הזאת, ישמח לבי גם אני, והיה זה שכרי.

הק' ישראל בהרב ר' משה זצ"ל האגער

כל המכשולות הללו הינן כלליות שקרו אצל ההמונים, היו אבל גם קהילות קטנות או בינוניות בניו יורק, שניהלו לעצמם מערכת כשרות, וקהילה עם מרא דאתרא, והללו מסרו את נפשם למען השגחה חזקה ודאגו לקהילתם שיהיו להם כל המוצרים שהם זקוקים להם.

אחת מהם היתה קהילת "עדת ישראל" בניו יורק, היכן שהראב"ד היה הרב זאב וואלף מרגליות זצ"ל, חתנו של הגה"צ רבי נחום'קע מהאראדנא זצוק"ל, הלה היה מורה הוראה בהאראדנא ולאחר מכן היה הרב הכולל בבוסטון, משנת תרס"ז עד שנת תרע"ב, שאז הוא עבר להתגורר בניו יורק והיה הראב"ד בקהילה הידועה "עדת ישראל".

כפי איך שהוא ראה את מצב הכשרות בעיר, הוא החל לפעול להקמת מערכת כשרות נפרדת, היה לו בכך הצלחה גדולה וזאת בשל שסמכו עליו ההמונים היהודים האורטודוקסים. בספרו "תורת גבריא" על התורה, בחומש ויקרא, הוא מזכיר בשמחה של מצוה, איך השי"ת סייע בידו להעביר את הענין, ובעזרת ידידו ר' משה אברמוביץ הוא מצא משחטה עם סדרים חדשים בכל הקשור לכשרות, שבדומה להם לא ניתן למצוא בכל רחבי ארצות הברית.

הוא שמר אצלו צוות גדול של יותר ממנין שוחטים שעליהם הוא כותב: "ב"ה שכל השוחטים העובדים שם הינם מופלגי תורה ויראי אלקים, אומנים בקיאים ומומחים במלאכת הקודש. הבעלי בתים של המשחטה היו היו יהודים חסידים מכל ארצות הברית, הם היו מוכנים לעשות סדרים ומנהגים חזקים ולמלאות את כל מבוקשו, כך התנהלו הדברים מאז שהקימו את המשחטה, ולמשגיח תמידי הוא מינה את בנו הר"ג ר' מנשה מרגליות.

הוא מסיים שם: "גם כל המנהלים והמשרתים במשחטה מתייחסים בכבוד לשוחטים, ועושים הכל כפי שהללו מורים להם, ובמיוחד בכל הקשור לעניני כשרות, השוחטים היו יראי ה'". הוא כותב ואומר עליהם בדיוק מה שחז"ל אמרו על יהושפט, היכן שהללו נזהרו מאוד בעניני כשרות, הא לדבר אמת משרתי צדיקים (חולין ד' ע"ב).

למדרגות שהללו הגיעו הינם אך ורק בזכות זה שהוא לא נתן שיוליכו אותו שולל על ידי אותם הבעלי בתים האמריקאים, הוא לא קיבל מרות מהם, רק הטיל מרות עליהם, ולא מכר את עצמו בעד כסף, וכפי שניתן לראות מכל הפרקים הקודמים בסדרת רשימות אלו שדיני ממונות "גברו" על דיני הכשרות.

"אנו מדפיסים בגליון זה רשימה תחת הכותרת "עד מתי", היכן שהכותב למדן ידוע רציני ויהודי ירא וחרד, הינו מגלה את הפצע של אכילת טריפות בעירנו.

לדאבוננו כל מה שהוא כותב אמת ויציב, הכשרות ירדה במקומנו עד לדיוטה התחתונה וההפקרות חוגגת, ורבים נכשלים באכילת נבלות וטרפות ובמיוחד אותם המשפחות השומרות על הכשרות כבבת עינה.

איננו באים בשורות אלו לפגוע חלילה בכבודם של הרבנים, ואת זאת גם לא מבקש כותב הרשימה, אנו יודעים שהאשמה אינה כולה מוטלת על הרבנים, אך הם חוד החנית בכל אשר שורר בשטח הכשרות, והצבור האורטודוקסי אינו רוצה לשמוע בקולם ולשמור על כבודם של מנהיגי הצבור האורטודוקסי, אבל דוקא בגלל זה אנו סבורים שעלינו להוכיח עד להיכן ההפקרות הובילה אותנו.

כאשר בתי הכנסת האחראים ישלמו לרבנים שכירות ראווה, ולפחות כמו שמשלמים לחזן טוב, אז במילא הם היו מחפשים רב שיהיה גדול בתורה וטוב, וממילא היה הדבר גורם לשינוי חיובי בכל הקשור ליחס לרבנים מורי הדרך, ואשר לדאבוננו כיום לרבים מהם אין אפילו סמיכה לרבנות, או שהם סתם אנשים שאינם ראויים כלל לאיצטלה של הרבנים מנהיגים דתיים.

אבל בו בזמן כשהרבנות אינה יותר מאשר רשיון שיהיה מותר לסחור בה מסחר דתי של כשרות, חופה וקידושין, יין וכדומה, העמי הארצים קופצים בראש, ואין שום מידה במה למדוד את גדלות ואחריות הרבנים, ואז כל הרוצה ליטול את השם בא ונוטל, וממילא אלו הינם תוצאת אותם הנוטלים, חומת הדת שבורה ומצב היהדות הולך ומחמיר מיום ליום".

בהמשך כותבת המערכת:

"המצב הנוכחי אסור לעבור עליו בשתיקה, חייבים לצאת עם האמת ולהעיר את המנהיגים הדתיים ואת הבעלי בתים האורטודוקסים משיתנם, ובאמת להציב בפניהם את השאלה "עד מתי?"

עד מתי המצב הזה יכול להימשך בחיי האורטודוקסיה? עד מתי עוד נהיה ללעג ולקלס בעינינו ובעיני אחרים! איזו הערכה יהיה לילדינו לדת התורה, כשהם רואים את יחס הוריהם לרבנים, ומחלוקת כל כך קשה בין הרבנים!

ועד מתי אנחנו עוד נמשיך לאכול נבילות וטריפות, נרעיל את דמנו, להכחיד את נשמותינו ולשחק עוד את המשחק כאילו אנחנו דתיים, המתפללים בבתי כנסת אורטודוקסים?

השאלה הנוכחית בוערת, אנו חייבים לה תשובה, או שחלילה הדבר יגרום לחורבן וההרס הגדול ביותר, או מבפנים או מבחוץ..."

המערכת מסיימת את הנושא במלים:

"חזוק הדת חייב להיות המוטו המוביל ביהדות, ולא ניטבע בים של הפקרות ומעשי תעתועים, ואת העבודה בענין חייבים להתחיל ככל שאפשר מהר יותר.

היהודים החשובים יותר חייבים להתייצב בראש ולהשמיע את קולם כאשר יכריזו "מי לד' אליו" ואז הצבור לאט לאט ינהר אחריהם וממילא האוירה תהיה כשרה למהפך.

הזעקה "עד מתי?" חותך את האויר ומאיים עליו בקטסטרופה גדולה, אם הדבר לא ישמע ואם לא תבא תיכף ומיד קריאה לחיזוק הדת, הרי שלקריאה עד מתי לא יהיה עוד כל ערך.

הזעקה של "עד מתי!" אכן חתכה את האויר ועוררה את הצבור באותה תקופה באמריקה, להעלות כאן את כל ההתפתחויות דאז זה בלתי אפשרי, אך נביא להלן את מכתבו האישי של הגה"צ רבי ישראל בהגה"צ רבי משה האגער זצוק"ל רבה של ראדאוויצע, שהתגורר באותה תקופה בארצות הברית,

